

На основу члана 43. став 3. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 53/95) и члана 27. Статута општине Бољевац, („Сл. лист општина Бољевац, Бор...“ бр. 12/02, 16/03, 5/05, 10/07), Скупштина општине Бољевац на седници одржаној 21.02.2008. године, а на предлог Завода за заштиту природе Србије доноси

О Д Л У К У **О ЗАШТИТИ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ** **„БОГОВИНСКА ПЕЋИНА“**

Члан 1.

Геоморфолошки, биоспелеошки и хидролошки објекат „Боговинска пећина“, ставља се под заштиту као споменик природе и сврстава у III категорију заштите као **значајно природно добро**, (у даљем тексту: Боговинска пећина).

Члан 2.

Боговинска пећина, настала ерозивним и корозивним радом подземног речног тока, ставља се под заштиту ради очувања сложеног и разгранатог пећинског система који због својих морфолошких и хидролошких карактеристика, представља јединствен подземни облик карстног рељефа са каналима у три етаже. Састоји се из главног, дугачког и пространог, типично ерозивног канала и мањих бочних канала. Кроз пећину периодично тече пећинска река која истиче на улазу, тако да пећина, хидролошки, представља повремено врело. У дубљим деловима пећине присутне су различите форме пећинског накита, сталактита, сталагмита, хелактита, арагонитских и калцитних кристала.

Својом проходношћу од око 6000 м, очуваношћу у изворном облику, етажном распореду канала, обиљем разних подземних појава и размерама депоноване сиге, Боговинска пећина је једна од значајнијих пећина у Србији.

Члан 3.

Споменик природе „Боговинска пећина“ налази се у Источној Србији, на јужном ободу масива Јужни Кучај, на територији општине Бољевац, атар села Боговина. Обухвата површину од 14,49,84 ха, на следећим КП: 4397/2, 4398, 4399, 4400/1, 4400/2, 4401, 4402, 4403, 4404, 4405, 4407, 4408, 4409, 4410, 4411, 4412, 4413, 4414, 4415, 4416, 4417, 4418, 4419/2, 4436/2/део, 4717, 4718. Од тога је у приватном власништву 12 парцела на 10.94,93 ха, а у јавно-државном 14 парцела на 3.54,91 ха.

Члан 4.

На подручју Споменика природе Боговинске пећина, установљава се режим заштите II (другог) степена којим се

1) Забрањује:

у пећини

- улазак у пећину без одговарајуће сагласности и пратње Стараоца;
- ломљење, изношење или на други начин оштећивање пећинског накита;
- извођење активности (радова) унутар пећине који могу пореметити природни хидраулички режим периодског тока;
- хватање, убијање или узнемиравање пећинске фауне (слепих мишева и ентомофауне);
- све друге активности унутар пећине које на било који начин могу угрозити и оштетити њене темељне (и све друге) вредности;

на заштићеном подручју ван пећине

- експлоатација и примарна предконцентрација минералних сировина;
- изградња стамбених и викенд објеката и објеката за потребе пољопривредне и индустријске производње на простору који се ставља под заштиту;
- земљани, грађевински, шумарски и други радови који могу неповољно утицати на амбијенталне одлике простора који се ставља под заштиту, нарушавања морфологије пећинских улаза или деградирање унутрашњости пећине;
- регулациони и други радови на Боговинској реци и понору, који могу трајно или привремено пореметити или променити природни хидролошки режим овог система;
- каптажни радови.

Радови који нису забрањени, као и радови ван простора који се ставља под заштиту, за које се основано претпоставља да могу имати штетне последице за заштићени споменик природе, подлежу процедури обезбеђења анализе утицаја и добијања сагласности и дозвола у складу са законом. Изречене забране и наведена процедура не односе се на постојећи начин коришћења пољопривредног земљишта;

2) Обезбеђује:

- валоризација и ограничено коришћење споменика природе;
- функционално интегрисање Споменика природе „Боговинска пећина“ са околним природним окружењем;
- примена концепта усклађеног развоја на простору Споменика природе „Боговинска пећина“ и његове околине;
- унапређење споменика природе у смислу боље заштите, уређења и коришћења;
- упознавање Управљача са режимом заштите споменика природе;
- делимично уређење пећине за туристичке посете;
- популаризација и презентација Споменика природе „Боговинска пећина“ као значајног природног добра;
- могућност изградње објеката у функцији заштите развоја и унапређења природног добра;
- едукација и информисање локалног становништва у вези са заштићеним природним добром;
- економско стимулисање и предфинансирање некомерцијалних активности, које обезбеђују уређење подручја;
- обезбеђивање услова за даља истраживања чији би резултати подигли ниво значаја пећине и унпородили научна сазнања о њој;
- формирање базе података о природном добру, на основу детаљних научних истраживања. За све радње и активности које се планирају на заштићеном добру морају се прибавити услови Завода за заштиту природе Србије.

Посебне мере заштите и унапређења:

- обележавање пећине и граница заштићеног простора на прописан начин;
- постављање информативних табли, путоказа и табли упозорења о поштовању успостављеног реда и режима;
- утврђивање и мониторинг хемијских и микробиолошких карактеристика воде;
- делимично уређење пећине за туристичке посете према одговарајућој пројектној документацији, а обим и врсту радова прилагодити будућој намени пећине;
- редовно чишћење пећине и њене околине, односно простора који се ставља под заштиту.

Члан 5.

Боговинска пећина, поверава се на управљање Туристичкој организацији Општине Бољевац из Бољевца (у даљем тексту: управљач).

Управљач је дужан да:

- чува заштићено природно добро и спроводи утврђене режиме заштите, односно, прописане забране и правила унутрашњег реда;
- управља спелолошким објектом као јавним добром;
- обележи заштићено природно добро;
- доноси програм управљања, акт о унутрашњем реду и чувању, годишњи програм управљања и извештај о његовом извршавању;
- организује спровођење програма управљања, а посебно подстиче и прати израду и примену програма и пројеката заштите и унпаређења стања заштићеног добра, научних истраживања, образовања и промоције, развоја туризма, уређења предела, очувања и приказивања вредности заштићеног добра;
- прати стање природних вредности и њихове промене и
- успоставља и развија сарадњу са корисницима земљишта и других непокретности на чувању, уређењу, одржавању и коришћењу заштићеног подручја.

Члан 6.

Заштита и развој Боговинске пећине спроводи се према програму управљања који се доноси као средорочни документ за период од пет година.

Програм управљања из става 1. овога члана садржи нарочито:

- циљеве заштите и развоја, услове, мере, погодности и ограничења за њихово остваривање;
- приоритетне задатке на чувању и одржавању заштићеног природног добра, његовом приказивању у научне, образовне и промотивне сврхе, развоју туризма, одрживом коришћењу природних богатстава и праћењу стања природних вредности, посебно геолошких и геоморфолошких облика и појава, флоре, фауне, типова станишта, као и на очувању квалитета вода, ваздуха и земљишта;
- задатке, услове и мере развоја туризма, уређења предела и изградње објеката у функцији заштите природног добра;
- врсту и садржај документације за спровођење циљева и задатака у вези са заштитом, унпаређењем, истраживањима, образовањем, промоцијом, праћењем стања природних и других вредности, приоритетне задатке на приказивању вредности заштићеног природног добра;
- преглед потребне планске, урбанистичке и друге документације за спровођење уређивачких и развојних циљева и задатака, динамику и субјекте за њихову реализацију;
- задатке на успостављању партнерских односа с локалним становништвом, јавним предузећима, другим корисницима природних ресурса, установама и организацијама;
- динамику и субјекте реализације програмских задатака и
- средства потребна за реализацију програма управљања и начин на који ће се она обезбедити.

На програм управљања из става 1. овог члана, на који су претходно прибављена мишљења општинских органа надлежних за послове туризма, шумарства и водопривреде, просторног планирања и урбанизма, финансија, просвете и културе, сагласност даје општински орган надлежан за послове заштите природе.

Програм управљања из става 1. овога члана остварује се годишњим програмом управљања.

Годишњи програм управљања за наредну годину, заједно с извештајем о остваривању програма у текућој години управљач доставља општинском органу надлежном за послове заштите природе до 15. децембра.

Члан 7.

Управљач је дужан да обезбеди унутрашњи ред и чување, у складу са актом који доноси, уз сагласност органа надлежног за послове заштите природе.

Актом из става 1. овог члана утврђују се правила за спровођење прописаног режима заштите, а нарочито: начин и услови понашања посетилаца, власника и корисника непокретности при кретању, боравку и обављању послова на заштићеном природном добру, услови заштите приликом обављања научних истраживања заштићеног природног добра.

Правила одређена актом из става 1. овог члана и друге неопходне информације за спровођење режима заштите, управљач је дужан да јавно огласи и на погодан начин учини доступним посетиоцима и корисницима.

Члан 8.

Средства за заштиту и развој Боговинске пећине, обезбеђују се из прихода остварених обављањем делатности управљача, од накнаде за коришћење заштићеног природног добра, из буџета Општине и из других извора у складу са законом.

Члан 9.

Програм управљања и годишњи програм управљања, управљач ће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове одлуке.

До доношења докумената из става 1. овог члана, управљач ће послове заштите и развоја обављати према привременом програму управљања који ће донети у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке, уз сагласност општинског органа надлежног за послове заштите природе.

Члан 10.

Планови уређења простора, водопривредне, пољопривредне и друге основе и програми који обухватају заштићено природно добро, усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, програмом управљања из члана 6. ове одлуке, одлуком о заштити мера и режимима заштите из ове одлуке.

Члан 11.

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје да важи Решење о стављању под заштиту пећине познате под именом „Боговинска пећина“, Скупштине општине Бољевац, Одељење за комуналне послове, урбанизам и друштвене службе, бр. 633-710/74-03 од 10.09.1974. године.

Члан 12.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општина Бољевац, Бор...“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Број: 06-1/08-1/5

Бољевац, 21.02.2008. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

др Ђорђе Стојковић